

Mezinárodní právo životního prostředí

Letní semestr – akademický rok 2024/2025

Typ předmětu : povinně volitelný předmět

Průběh předmětu : jednosemestrální výuka v letním semestru

Garant předmětu : Doc. JUDr. Vojtěch STEJSKAL, Ph.D.

Vyučující: Prof. Damohorský, Doc. Stejskal, JUDr. Sobotka

Garantující pracoviště : Katedra práva životního prostředí

Oborové zařazení : právo životního prostředí

Rozsah a průběh výuky : přednáška týdně, úterý, 16:00-18:00, místnost 120

Zakončení předmětu: ústní zkouška

Anotace :

Mezinárodní právo životního prostředí je relativně novým a moderním úsekem, jak mezinárodního práva veřejného, tak i práva životního prostředí. Vyvinulo se v průběhu posledních zhruba šedesáti let. Je jedním z nejdynamičtější se rozvíjejících úseků práva, který je charakterizován zejména vznikem a rozvojem pravidel a pramenů, a to zejména v podobě mezinárodních úmluv. Mezinárodní právo životního prostředí je typicky mezioborovou disciplínou, a to jak ve smyslu věd a oborů právních, tak i pokud jde o jiné vědecké disciplíny (biologické, technické a společenskovední).

Cílem povinně volitelného předmětu Mezinárodní právo životního prostředí je uvést studenty PFUK do základů postavení a významu předmětu v rámci mezinárodního práva veřejného a práva životního prostředí. Studenti budou seznámeni se základními pojmy, subjekty, prameny a zásadami mezinárodního práva životního prostředí. Osvojí si metody kontroly, mírové řešení sporů a odpovědnost v této oblasti, včetně ochrany životního prostředí v období ozbrojených konfliktů. Získají znalosti o právní úpravě mezinárodní ochrany ovzduší a globální atmosféry, přírody a krajiny, rostlinstva a živočišstva, půdy a lesa či mezinárodním prostorům za hranicemi národní jurisdikce, jako je Antarktida. Rovněž se zaměří v průběhu výuky na vybrané zdroje ohrožování životního prostředí (odpady, chemické látky). Absolventi předmětu se budou umět orientovat v problematice mezinárodní ochrany životního prostředí, budou znát základní pojmy, prameny, instituty a nástroje této pro právo životního prostředí klíčové problematiky.

Rozpis témat přednášek

1. Vznik a vývoj mezinárodního práva životního prostředí, pojem, předmět a systém mezinárodního práva životního prostředí. **18.2.2025 - Doc. Stejskal**
2. Subjekty, prameny a zásady mezinárodního práva životního prostředí. **25.2.2025 - Doc. Stejskal**
3. Kontrola, rozhodování mezinárodních soudních a arbitrážních tribunálů, mírové řešení sporů v mezinárodním právu životního prostředí. - **4.3.2025 - Doc. Stejskal**
4. Právní odpovědnost v mezinárodním právu životního prostředí, ochrana životního prostředí v období ozbrojeného konfliktu. - **11.3.2025 – Doc. Stejskal**

5. Ochrana práv veřejnosti podle Aarhuské úmluvy. -**18.3.2025 – prof. Damohorský**
6. Ochrana přírodních ekosystémů a krajiny. **25.3.2025 - Doc. Stejskal**
7. Ochrana druhové biodiverzity. **1.4.2025 - Doc. Stejskal**
8. Klimatické změny, ochrana ovzduší a globální atmosféry. **8.4.2025 – Prof. Damohorský**
9. Ochrana lesa a půdy – **15.4.2025 - Prof. Damohorský**

Dne 22.4.2025 je děkanský den, dle harmonogramu ak.roku je výuka tento den zrušena

10. Ochrana životního prostředí v rámci Antarktického smluvního systému - **29.4. 2024 Doc. Stejskal**
11. Ochrana před zdroji ohrožení životního prostředí v mezinárodním právu (odpady, chemické látky) - **6.5. 2025 - JUDr. Sobotka**

Literatura k předmětu

Povinná:

Šturma, P. – Damohorský, M. – Ondřej, J. – Smolek, M. - Zástěrová, J.: Mezinárodní právo životního prostředí - 1. díl – Obecná část, IFEC, Praha 2008

Damohorský, M. - Šturma, P. – Ondřej, J. – Smolek, M., - Stejskal,V. - Zástěrová, J., Žáková K: Mezinárodní právo životního prostředí - 2. díl – Zvláštní část, IFEC, Praha 2008

Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, 3. vydání, C.H. Beck, Praha, 2010

Doporučená:

Jankuv, Juraj. Environmentalizácia medzinárodného práva verejného a jej vplyv na právo Európskej únie a právny poriadok Slovenskej republiky. Praha: Nakl.Leges, 2021

Proelß, Alexander (Hrsg.) Internationales Umweltrecht. Verlag De Gruyter Studium, Berlin 2017

Birnie, Patricia – Boyle, Alan - Redgwell, Catherine: International Law and the Environment. Third Edition, Oxford University Press. 2009.

Sands,P. – Pell, J.: Principles of International Environmental Law, Cambridge University Press 2012.

Stejskal, V. Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost. Nakl.Linde, a.s.Praha 2006.

Mezinárodní právo životního prostředí

Letní semestr – akademický rok

2024/2025

Seznam zkušebních otázek:

1. Globální a regionální problémy životního prostředí a jejich řešení pomocí mezinárodních úmluv.
2. Pojem, předmět a systém mezinárodního práva životního prostředí.
3. Vývoj mezinárodního práva životního prostředí, hlavní konference OSN o životním prostředí.
4. Subjekty mezinárodního práva životního prostředí.
5. Prameny mezinárodního práva životního prostředí.
6. Zásady mezinárodního práva životního prostředí.
7. Odpovědnost státu za mezinárodně protiprávní chování v oblasti ochrany životního prostředí.
8. Odpovědnost pachatelů za trestné činy proti životnímu prostředí, zločin ekocidy.
9. Civilní odpovědnost provozovatele činností nebezpečných pro životní prostředí.
10. Rozhodování mezinárodních soudních a arbitrážních tribunálů v oblasti ochrany životního prostředí.
11. Kontrola a její fáze v mezinárodním právu životního prostředí.
12. Mírové řešení sporů v mezinárodním právu životního prostředí.
13. Ochrana životního prostředí v době ozbrojeného konfliktu
14. Ochrana práv veřejnosti dle Aarhuské úmluvy.
15. Právní úprava ochrany ovzduší.
16. Právní úprava ochrany ozónové vrstvy a klimatického systému Země.
17. Ochrana lesa a půdy v mezinárodním právu životního prostředí.
18. Právní úprava ochrany přírody a krajiny v mezinárodních úmluvách globálního a regionálního charakteru.
19. Právní úprava ochrany ohrožených druhů fauny a flory v mezinárodních úmluvách globálního a regionálního charakteru, ochrana zvířat v systému dohod Rady Evropy.
20. Antarktický smluvní systém z pohledu mezinárodního práva životního prostředí.

21. Nakládání s chemickými látkami v mezinárodním právu.
22. Právní úprava nakládání s odpady v mezinárodním právu.

doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.

garant předmětu

v.r.